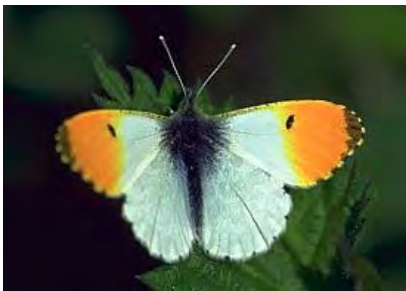

Quickscan flora en fauna

Woningbouw Wethouder van Akenstraat te Est

Gemeente Neerijnen

Quickscan flora en fauna

Woningbouw Wethouder van Akenstraat te Est

Gemeente Neerijnen

Colofon

Datum:

7 maart 2014

Projectgegevens:

Projectnummer 252522

Auteur(s):

L.C. Smitskamp

Projectleider:

T.M.H. Seebregts

CROONEN ADVISEURS
ruimtelijke vormgeving & ordening

Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen

T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99

E info@croonen.nl

I www.croonenadviseurs.nl

Croonen Adviseurs is aangesloten
bij

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Toekomstige situatie	5
3.2.1	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	5
4	Methode	7
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
5	Onderzoeksresultaten	9
5.1	Resultaten bureaustudie	9
5.1.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	9
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	9
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	11
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	15
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	15
6.1.1	EHS	15
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	15
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	15
6.2.1	Effecten Tabel 2/3 soorten	15
6.2.2	Advies vervolgstappen	18
7	Conclusies en aanbevelingen	19
7.1	Conclusies	19
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	19
7.1.2	Beschermde soorten	19
8	Bronnen	23
8.1	Boeken en rapporten	23
8.2	Websites	23

Bijlagen:

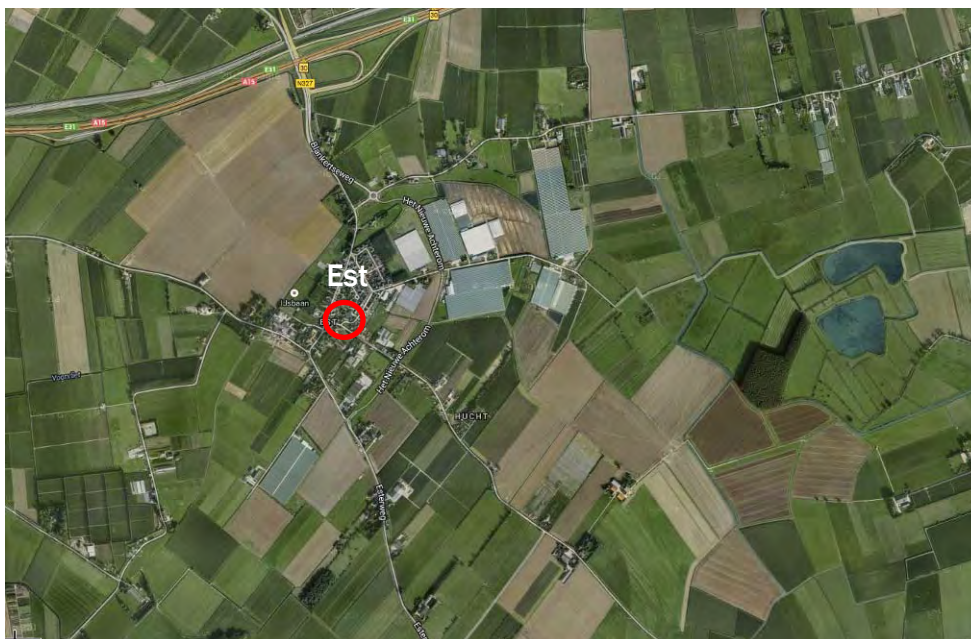
Bijlage 1:	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998
Bijlage 2:	Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens om aan de Wethouder van Akenstraat 1 te Est woningbouw te realiseren. Op de locatie is in de huidige situatie een witgoed- en elektronicawinkel aanwezig. Ten behoeve van de ontwikkeling zal het winkelpand en delen van de opslagruimte worden geamoveerd. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan voor de locatie. Er wordt daarom voor het plangebied een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1 is het plangebied ten opzichte van Est weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Est. Bron: Google maps.

Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flo-

ra- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied wordt aan de zuid- en oostzijde begrensd door de Wethouder van Akenstraat. Aan de west- en noordzijde wordt het plangebied begrensd door woonpercelen. Het plangebied betreft in de huidige situatie een winkelpand met aan de noordzijde een (in het gebouw geïntegreerde) opslagruimte. Deze opslagruimte blijft (deels) behouden in de toekomstige situatie; het winkelpand zal gesloopt worden. Aan de voor- en zuidzijde van het winkelpand staat een woonhuis die in verbinding staat met het winkelpand. De woning blijft behouden en blijft buiten beschouwing bij de ontwikkeling.

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in naaststaande afbeelding (figuur 2).

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied. Bron: Globespotter, 2013.

3.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zijn twee nieuwe woningen gepland op de locatie van het winkelpand. Ter indicatie is in figuur 3 een schets weergegeven van de nieuwe situatie. Hierbij blijft de woning met tuin aan het adres en de achterliggende opslagruimte behouden.

3.2.1 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de nieuwbouw zal het huidige winkelpand inclusief een deel van de opslagruimte geamoveerd worden. De woning en de achterliggende opslagruimte blijven daarbij behouden. Mogelijk worden de buitenmuren van de opslagruimte wel ver-

wijderd. In figuur 4 is een overzicht gegeven van de beoogde te amoveren delen in het plangebied.

Figuur 3. Impressie nieuwe situatie met twee woningen op de locatie waar in de huidige situatie het winkelpand aanwezig is (Croonen Adviseurs, 2013).

Figuur 4. Verwachte te amoveren delen in het plangebied (paars gemarkeerd) (Croonen Adviseurs, 2013).

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureau studie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureau studie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet. Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Gelderland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 17 februari 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. De dichtstbijzijnde EHS ligt op ongeveer 2,5 kilometer afstand ten zuidwesten van het plangebied (zie figuur 5). Dit deel van de EHS maakt onderdeel uit van een groter EHS-gebied rondom de rivier de Waal.

Het EHS-gebied bestaat voornamelijk uit bos, weidegebieden en de rivier de Waal. Het gebied is in het Natuurbeheerplan van Gelderland 2014 aangewezen als onder andere 'Haagbeuken- en essenbos', 'Park- en stinzenbos' en is voor een groot gedeelte ook aangewezen als 'Kruiden- en faunairijk grasland' en 'Glanshaverhooiland'.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Uiterwaarden Waal') ligt op 2,8 km afstand ten zuidwesten van het plangebied.

Figuur 5. Ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. EHS. Bron: GisViewer Provincie Gelderland.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gege-

vensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Lim-pens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl) en insecten (www.Naturalis.nl\EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorïe 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorïe 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorïe 1-4 soorten en soorten van categorïe 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2009-2014) en in overige bronnen worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving van de drie plangebieden (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorïe 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, gierzwaluw, havik, huismus en slechtvalk.

Categorïe 5: geen soorten die in de omgeving zeldzaam zijn.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: gewone dwergvleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: kamsalamander en poelkikker.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper, bittervoorn en grote modderkruiper.

Flora

Zwaarder beschermd: daslook en veldsalie.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 17 februari bij 9°C en half bewolkt weer (KNMI) is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied wordt vrijwel geheel in beslag genomen door bestrating en bebouwing van het winkelpand. Aan de westzijde van het plangebied ligt een smalle vegetatiestrook. De woning met omliggende tuin en bijbehorende hagen blijven buiten de ontwikkeling.

In het plangebied zijn twee biotopen aanwezig; het gebouw van het winkelpand inclusief het magazijn en een smalle vegetatiestrook.

Gebouw

In het plangebied is één samengesteld gebouw aanwezig. Het gebouw bestaat aan de voorzijde (zuidzijde) uit een winkelpand met daarachter (noordzijde) en geïntegreerd in het gebouw een opslagruimte. Aan de voorzijde is de bijbehorende woning middels een verbinding aangesloten op het winkelpand (zie figuur 6). De dakbedekking van het gebouw bestaat uit metalen platen. Het gebouw zelf bestaat uit bakstenen. Langs de randen van het dak zijn boeiboorden aanwezig.

Gebouwen zijn in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (met name vleermuizen).

Figuur 6. Het aanwezige gebouw in het plangebied met boven de voorzijde van het gebouw met het winkel-pand, linksonder de westzijde van het pand en rechtsonder de oostzijde van het pand.

Vogels

Op basis van de bureaustudie worden de gebouwbewonende soorten huismus en gierzwaluw (categorie 1 t/m 4, vogels met jaarrond beschermde nesten) verwacht in de omgeving van het plangebied.

De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder of rondom dakpannen. De gierzwaluw nestelt in bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (DR, 2011).

In het plangebied is op één locatie een gat in de muur aanwezig welke in potentie geschikt is als broedlocatie voor vogels waaronder de huismus. De huismus is tijdens het terreinbezoek veelvuldig in de omgeving van het plangebied waargenomen en gehoord; zo ook onder de dakpannen van het woonhuis op het adres. De huismus is zeer honkvast; hij blijft het gehele jaar in de buurt van zijn eenmaal gekozen nest (DR, 2011). Dit wijst erop dat de huismussen in de omgeving (mogelijk in het plangebied) een broedlocatie hebben.

De gierzwaluw is vaak op hoge en open locaties te vinden, aangezien de soort ruimte nodig heeft om een vrije val te kunnen maken om vervolgens weg te kunnen vliegen. Het relatief laag gelegen gat in combinatie met het relatief dichtbij staande hek van

het aangrenzende perceel zorgen er voor dat de locatie niet voldoet aan de eisen die de gierzwaluw aan de broedlocatie stelt.

Bij het gat in de muur zijn mestsporen aangetroffen. In afbeelding 7 is het gat weer-gegeven.

Figuur 7. Aangetroffen gat aan de westzijde van het gebouw in het plangebied. De locatie biedt een potentieel geschikte broedlocatie voor de in de omgeving voorkomende huismus.

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van de overige in de bureaustudie vermelde soorten (boomvalk, havik en slechtvalk). Deze soorten zijn dan ook uitgesloten van het plangebied.

Vleermuizen

Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen (zoals bijvoorbeeld de in dorpen en steden veel voorkomende gewone dwergvleermuis en laatvlieger) verblijven in gebouwen achter of in kleine ruimtes met constante klimatologische omstandigheden. In gebouwen vormen betimmeringen (zoals boeiboorden), kieren, gaten, nok- en kantpannen en open spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmuurgaten, dakpannen en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen. Ruimtes achter boeiboorden worden vaak gebruikt als zomer- en paarverblijfplaats door gebouwbewonende vleermuizen. Uit de bureaustudie is gebleken dat in Est (en omgeving) in ieder geval de gewone dwergvleermuis voorkomt (Telmee.nl).

In het gebouw in het plangebied zijn ruimtes aanwezig die in potentie een geschikte vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Zo zijn er gaten en kieren in en onder de dakrand aanwezig en vormen boeiboorden, met name de boeiboorden aan de oostzijde van het gebouw naast de aanwezige serre, een potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen (figuur 8). Naast de visuele beoordeling van het gebouw is tijdens het terreinbezoek actief gezocht naar sporen (afgebeten vleugels van (nacht)vlinders) en uitwerpselen die duiden op bewoning door vleermuizen. Aan de oostzijde zijn onder de aanwezige boeiboorden meerdere vleermuisuitwerpselen aan-

getroffen (figuur 8). Dit duidt erop dat vleermuizen actief zijn in en in de omgeving van het plangebied.

Figuur 8. In het gebouw in het plangebied vormen ruimtes, kieren en boeiboorden in potentie geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Rechts zijn de op de locatie van de linker foto aangetroffen vleermuisuitwerpselen weergegeven.

Rondom het gebouw is voornamelijk verharding aanwezig met sporadisch vegetatiegroei (als mos en paardenbloem) tussen de voegen van de tegels.

Vegetatiestrook

Aan de westzijde van het gebouw (tussen de aangrenzende percelen en het gebouw) is een smalle strook ruigtevegetatie aanwezig. Hier zijn algemeen voorkomende gras- en kruidsoorten aanwezig. Ook is hier aarde gestort en is veel bladafval aanwezig van de bomen in de aangrenzende percelen.

Beschermd plantensoorten (zoals de in de omgeving waargenomen soorten; Tel-mee.nl) zijn niet aangetroffen in het hele plangebied en worden op basis van de aangetroffen grotendeels verharde en verruigde biotoop ook niet verwacht.

De vegetatie vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de bosmuis, huismuis, rosse woelmuis en huisspitsmuis (o.a. www.zoogdieratlas.nl). De vegetatie vormt, gezien de beperkte omvang en de stedelijke ligging, een beperkt geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën, zoals de gewone pad en bruine kikker. Zwaar beschermde amfibiesoorten worden op basis van het aangetroffen biotoop midden in het stedelijk gebied, de continue verstoring in de omgeving, het ontbreken van geschikt (voortplantings)water en de eisen die de soorten aan hun biotoop stellen, niet verwacht in het plangebied.

Vanwege het ontbreken van water zijn de in de omgeving voorkomende bittervoorn, grote en kleine modderkruiper uitgesloten van het plangebied.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS-gebied binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook kunnen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project worden uitgesloten. De ruimtelijke ontwikkeling heeft gezien de aard en omvang een beperkt effect op de directe omgeving van het plangebied. Eventuele verstoring van geluid en licht zal door de ligging van het plangebied in het stedelijk gebied gedempt en afgeschermd worden. Daarnaast is de EHS op een afstand van circa 2,5 kilometer afstand gelegen. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de afstand, de aard en omvang van de ontwikkeling en de ligging in het stedelijke gebied worden geen effecten op het Natura 2000-gebied ('Uiterwaarden Waal') verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand, aard van de ontwikkeling en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Algemeen

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

In het geval van het amoveren van het gebouw met nesten, is het in het kader van de zorgplicht van belang dat dit buiten de broedperiode van vogels uitgevoerd wordt. Voor vogelnesten in het gebouw die jaarrond beschermd zijn dient een andere procedure gevolgd te worden (zie 'Jaarrond beschermde nesten').

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2).

In het (deels) te amoveren gebouw kan een broedlocatie aanwezig zijn van een broedvogel met een jaarrond beschermd nest. Het gaat hierbij om de huismus. Tijdens het terreinbezoek is aan de westzijde van het gebouw een ruimte aangetroffen die geschikt is als broedlocatie voor de huismus. Op deze locatie zijn tevens mestsporen aangetroffen. In de omgeving van het plangebied is de (honkvaste) huismus veelvuldig gehoord en gezien. Het gebruik van het gebouw door de huismus is niet uit te sluiten zonder nader onderzoek. Indien dit deel van de muur geamoveerd wordt, is om die reden nader onderzoek naar gebruik van het gebouw als vaste broedplaats door de huismus noodzakelijk.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

Indien het gat tijdens het amoveren van (delen van) het gebouw aangetast wordt, dan dient nader onderzoek uitgevoerd te worden in het plangebied om het gebruik en functie van het plangebied voor de huismus inzichtelijk te maken.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, ach-

ter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het voorliggende plangebied zijn in het aanwezige gebouw ruimtes, kieren en boeiborden aanwezig die geschikt zijn voor vleermuizen. Met name de ruimtes achter de boeiboorden aan de oostzijde van het gebouw (naast de serre van het woonhuis) vormen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Tevens zijn op deze locatie vleermuisuitwerpselen aangetroffen. Door deze aspecten zijn vleermuizen op basis van (veld)ervaring en kennis van de geschiktheid van de elementen voor vleermuizen, niet uit te sluiten van het plangebied.

Door de ontwikkeling is mogelijk sprake van het verstoren en aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten en staan vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrictlijn. Om die reden is nader onderzoek naar het gebruik en de functie van het gebouw in het plangebied noodzakelijk.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren anders dan vleermuizen aangetroffen of verwacht in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt biotoop voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar vleermuizen om het gebruik en de functie van het gebouw in het plangebied inzichtelijk te maken.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen zwaarder beschermde amfibiesoorten aangetroffen in het plangebied. Gezien de habitateisen van zwaar beschermde amfibiesoorten en de stedelijke ligging van het plangebied, worden deze soorten ook niet verwacht in het plangebied. Er is tevens geen geschikt voortplantingswater voor amfibieën aanwezig in het plangebied. Ook reptielen zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden op basis van de aangetroffen biotopen en de bureaustudie niet verwacht. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied zijn, vanwege het ontbreken van water, geen zwaarder beschermde vissoorten aangetroffen. Effecten hierop zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Een nader onderzoek dient uitgevoerd te worden naar het voorkomen van huismussen (indien het gat aan de westzijde wordt aangetast) en vleermuizen in het plangebied om het effect van de ontwikkeling te kunnen beoordelen in het kader van de Flora- en faunawet.

Daarnaast dient rekening gehouden te worden met actuele broedgevallen. Hier kan rekening mee gehouden worden door buiten het broedseizoen werkzaamheden aan het gebouw met eventuele broedgevallen uit te voeren.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. In het plangebied is geen EHS-gebied aanwezig. Er komt wel EHS voor in de omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedsfeer van de ontwikkeling. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de afstand, de ligging van het plangebied in het stedelijke gebied en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten op het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn gezien de geschiktheid van het gebouw (met ruimtes, kieren en boeiborden) vleermuizen te verwachten. Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten en staan vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ook wordt de huismus verwacht in het plangebied. De soort heeft een nest dat jaarrond beschermd is.

Om het gebruik en functie van het plangebied (het gebouw) voor vleermuizen inzichtelijk te krijgen is een nader onderzoek noodzakelijk. In het geval van de huismus is nader onderzoek nodig als het gat (als potentiële broedplaats) aan de westzijde van het gebouw aangetast wordt door de ontwikkeling. In tabel 7.1 zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling aangegeven en de eventuele noodzaak voor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Broedvogels

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en amoveerwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt (zie tevens tabel 7.1).

Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken dan wordt geadviseerd om het nest voor aanvang van de werkzaamheden in het broedseizoen (globaal voor maart), te verwijderen of ongeschikt te maken.

Tabel 7.1: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar belang en functie gebouw
Huismus	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar belang en functie gebouw (gat westelijke muur) indien deze aangetast wordt
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen

Nader onderzoek

Geadviseerd wordt om een nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van vleermuizen en de huismus om het effect van aantasting of verstoring te kunnen inschatten.

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid over het seizoen uit te voeren (mei/juni - september/oktober) conform het meest recente vleermuisprotocol (2013). In de handleiding broedvogelonderzoek van SOVON (2011) zijn datumgrenzen aangegeven waarbinnen het nader onderzoek naar huismus moet plaatsvinden. Dit komt neer op de periode van 10 maart - 20 juni. De terreinbezoeken voor deze onderzoeken kunnen gecombineerd worden.

Een nader onderzoek naar vleermuizen en huismus kan Croonen Adviseurs voor u uitvoeren. Ook kunnen wij, indien nodig, een ontheffing aanvragen waarbij een bijbehorend activiteiten-/mitigatieplan opgesteld wordt dat voldoet aan de eisen in het kader van de Flora- en faunawet. Wij hebben jarenlange kennis en ervaring met de Flora- en faunawet, waardoor wij goed op de hoogte zijn van de laatste stand van zaken betreft de procedures rondom de Flora- en faunawet. Op verzoek stellen wij graag een vrijblijvende offerte voor u op.

Procedure

Als functioneel leefgebied van vleermuizen en/of de huismus wordt aangetast of verstoord wordt door de ingreep, wordt geadviseerd een mitigatieplan op te stellen en

deze ter goedkeuring voor te leggen aan Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) van het Ministerie van EZ om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden gevolgd.

Wanneer geen vleermuizen en/of huismussen worden aangetroffen, dan is een verzoek tot besluit van RVO (Ministerie van EZ) in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De werkzaamheden kunnen dan zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden. Indien de vleermuizen en/of huismussen wel aanwezig zijn dan dient een mitigatieplan te worden opgesteld. Voor vleermuizen en huismussen is een ontheffing voor onderhavig project (aantasting verblijfplaats) mogelijk. Voor deze soorten moeten de effecten vooraf wel worden voorkomen.

Om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden doorlopen, is het mogelijk om het mitigatieplan voor te leggen (in de vorm van een ontheffingsaanvraag) aan de RVO van het Ministerie van EZ. RVO zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenaamde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) (bij een aanvraag onder de Omgevingsvergunning) of een ontheffing (bij een regulier ingediende Flora- en faunawet ontheffingsaanvraag) afgeven.

De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag) en maximaal 26 weken (via de Omgevingsvergunning). Een onderzoek met zwaarder beschermde soorten is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wanneer de werkzaamheden in het plangebied starten zonder nader onderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken zwaarder beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt mogelijk de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*.

EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.

SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

www.vlinderstichting.nl

maps.google.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.telmee.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur

Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;

landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);

grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
beschermde natuurmonumenten;
wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;

Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;

Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect vooraf-

gaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

Bescherming van flora en fauna;

Volksgesondheid of openbare veiligheid;

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw &

Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:
het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

